

РЕШЕНИЕ

№ 25403

гр. София, 29.11.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, второ отделение 27 състав,
в публично заседание на 15.10.2024 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Димитър Петров

при участието на секретаря Цветанка Митакева, като разгледа дело номер **5511** по описа за **2024** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 и сл. от Административно-процесуалния кодекс (АПК) във вр. с чл. 405 от Кодекс на труда (КТ).

Образувано е по жалба на Министерство на външните работи срещу принудителни административни мерки – предписания по т.1 и т.2 обективирани в Протокол за извършена проверка № ПР2310650 от 27.04.2023г. издаден от инспектори в Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“.

Жалбоподателят поддържа, че дадените предписания са нищожни, тъй като инспекторите от ИА ГИТ са излезли извън материалната си компетентност по чл.404 КТ, като на практика с наложените ПАМ, едностранно е наложена волята на административния орган по съществуващ спор между работодател и служител. Поддържа, че конкретно на служителя В. А. е било начислявано и заплащано допълнително трудово възнаграждение за положения труд през нощта, в почивни или празнични дни съгласно изискванията на КТ, а за положения труд в работни дни е бил компенсирал с допълнителен платен годишен отпуск. По същия начин работодателят е изплащал допълнителните трудови възнаграждения и на другите служители от сектор „Ведомствена охрана“ в дирекция „ИКОСИ“ на МВнР. В тази връзка сочи, че посочените в протокола за ПАМ допълнителни отработени часове от В. А. са практически невъзможни за този период, и поддържа, че дължимото му трудово възнаграждение е надлежно начислено и изплатено. С оглед произнасянето на контролните органи извън рамките на материалната им компетентност и пълната

необоснованост на изводите в обжалваните ПАМ, намира същите за нищожни. Излага и съображения за незаконосъобразност на оспорените предписания, поради липса на конкретни мотиви, необоснованост и неправилно приложения на материалния закон, с оглед установеното полагане на труд при ненормирано работно време.

С решение № 5652 от 09.05.2024г. на ВАС, Шесто отделение, по адм.д. № 12063/2023г., е обезсилено решение № 6648/06.11.2023г. по адм.дело № 4662/2023г. на АССГ, 22 състав и делото е върнато за ново разглеждане от друг състав за конституиране на надлежен ответник - Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“.

Ответникът - Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“, чрез своя пълномощник оспорва жалбата.

На основание чл.162, ал.2 АПК, като заинтересована страна – засегнато от акта лице, за което той е благоприятен, по делото е конституиран и В. А. А. – служител на жалбоподателя. Настоящият състав приема, така както е постановено и в Решение № 4560 от 11.04.2024 г. на ВАС по адм. д. № 11850/2023 г., VI о., че с приетата със Закон за изменение и допълнение КТ, обн. в ДВ бр. 102/2017 г. в сила от 22.12.2017 г. и нова т. 12 на чл. 404, ал. 1 от КТ, се осигурява една по- бърза и по- ефективна защита на работниците и служителите, претендиращи наличието на неполучени от своя работодател трудови възнаграждения и обезщетения, дори и в условията на едно вече прекратено трудово правоотношение. В действителност с приемането на тази разпоредба се стига до две различни процесуални възможности за защита, а именно чрез завеждане на иск по реда на ГПК пред гражданските съдилища, съгласно нормата на чл. 360 от КТ или чрез административното производство пред Инспекция по труда за наличие на неизпълнение от страна на работодателя да изплати претендирано от работника, като дължимо трудово възнаграждение. В тази връзка, на работника/служителя не може да се откаже участие в съдебния процес, в който се разглежда жалба срещу акт на Инспекция по труда, който касае изплащане на претендирано от него трудово възнаграждение, доколкото административния процес – в двете му фази, цели да осигури една по- бърза и по- ефективна защита на работниците и служителите за накърнените им от работодателя субективни права – за получаване на дължимото трудово възнаграждение, която защита в пълен обем се реализира като им се осигури възможност за участие в процеса, в който се атакува благоприятен за тях акт.

Конституиран в настоящия процес, В. А. А. заявява становище за неоснователност на жалбата.

Софийска градска прокуратура, не взема становище.

Съдът като взе предвид становищата на страните и събраните по делото доказателства, намира следното:

Протокол за извършена проверка № ПР2310650 от 27.04.2023г., изготвен от инспектори в Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“, е приложен към делото. От него и административната преписка се установява, че на 22.03.2023г., 24.03.2023г., 27.03.2023г., 28.03.2023г., 29.03.2023г., 31.03.2023г., 20.04.2023г. и 27.04.2023г., в Министерство на външните работи е извършена проверка по спазване на трудовото законодателство – на работните места, както и по документи. Проверяващите са отбелязали в протокола (в частта по оспорените т.1 и т.2), че при проверката са констатирани от прегледа на съдържанието на представените в хода на проверката трудови досиета на служители в дирекция „ИКО и сигурност на

информацията“; заповеди за заплащане на положени часове нощен и извънреден труд; фишове за работна заплата; заповед № ЧР-9500101 от 22.03.2013г., с която е определено на служителите по трудово правоотношение в МВнР допълнителен платен годишен отпуск при ненормиран работен ден, че служителите в дирекция „ИКО и сигурност на информацията“ към МВнР полагат труд при подневно отчитане на работното време, при установен ненормиран работен ден, с 5 дневна работна седмица и 8 часов работен ден. В тази връзка и от представените седмични графици са установили, че В. А. А., на длъжност „главен специалист“. В дирекция „ИКО и сигурност на информацията“ към МВнР, е положил за периода от м. май 2020г. до м. март 2023г., извънреден труд, както следва:

- от м. май до м. декември 2020г. – 292 часа извънреден труд през работни дни; 286 часа извънреден труд през почивни дни (от които от работодателя са начислени и платени 72 часа); 34 часа извънреден труд през дни на официални празници (от които от работодателя са начислени и платени 12 часа);

- през 2021г. – 380 часа извънреден труд през работни дни; 394 часа извънреден труд през почивни дни (от които от работодателя са начислени и платени 114 часа); 53 часа извънреден труд през дни на официални празници (от които от работодателя са начислени и платени 18 часа);

- през 2022г. – 436 часа извънреден труд през работни дни; 447 часа извънреден труд през почивни дни (от които от работодателя са начислени и платени 134 часа); 70 часа извънреден труд през дни на официални празници (от които от работодателя са начислени и платени 22 часа);

- от м. януари до м. март 2023г. – 140 часа извънреден труд през работни дни; 125 часа извънреден труд през почивни дни (от които от работодателя са начислени и платени 32 часа); 5 часа извънреден труд през дни на официални празници (от които от работодателя са начислени и платени 3 часа).

Предвид тези констатации, органите са приели, че работодателят не е отчетел положените часове труд над законоустановените 8 часа при подневно изчисляване на работното време като извънреден труд, както и не е отчетел положеният труд през почивни дни и официални празници в цялост, с което е нарушил чл.128, т.1, вр. чл.262, ал.1, т.1, вр. чл.262, ал.1, т.2, вр. чл.262, ал.1, т.3 от КТ. Посочено е, че „Същото нарушение е констатирано и спрямо други служители в дирекция „ИКО и сигурност на информацията“ към МВнР“.

В точка 2 от протокола са обективирани констатациите на проверяващите за същия период - от м. май 2020г. до м. март 2023г., за служителите от отдел „Защита на дейността“ и сектор „Ведомствена охрана“. Отразено е, че В. А. е положил нощен труд от м. май до м. декември 2020г. – 370 часа (от които от работодателя са начислени и платени 124 часа); през 2021г. - 410 часа нощен труд (от които от работодателя са начислени и платени 168 часа); през 2022г. – 260 часа нощен труд (от които от работодателя са начислени и платени 216 часа); от м. януари до м. март 2023г. – 172 часа нощен труд (от които от работодателя са начислени и платени 120 часа). Въз основа на тези констатации, органите са заключили, че работодателят не е начислил в цялост положения нощен труд за периода от В. А. А., което е нарушение на чл.128, т.1, вр. чл.261 от КТ. Отново е отбелязано, че „Същото нарушение е констатирано и спрямо други служители в дирекция „ИКО и сигурност на информацията“ към МВнР“.

Въз основа на тези констатации, с разпоредителната част от протокола, органите са

дали предписание по т.1: работодателят да начисли положения извънреден труд за периода от м.май 2020г. до м. март 2023г., вкл. за лицето В. А. А., в размер на 1248 часа с увеличение 50 на сто; 900 часа с увеличение 75 на сто; 107 часа с увеличение 100 на сто и за останалите работници и служители в дирекция „ИКО и сигурност на информацията“, след като същия преизчисли реално положения извънреден труд през делнични дни, почивни дни и дни на официални празници, съгласно разпоредбата на чл.128, т.1, вр. чл.262, ал.1 ,т.1, вр. чл.262, ал.1, т.2, вр. чл.262, ал.1, т.3 от КТ.

П. по т.2 гласи: работодателят да начисли положения нощен труд за периода от м.май 2020г. до м. март 2023г., вкл. за лицето В. А. А., в размер на 884 часа и за останалите работници и служители в дирекция „ИКО и сигурност на информацията“, след като същия преизчисли реално положения нощен труд, съгласно разпоредбата на чл.128, т.1, вр. чл.261 КТ.

Като писмени доказателства по делото са приети трудови досиета и графици на служители на жалбоподателя, в това число и на В. А. А..

С оглед съдържанието на дадените предписания, предмет на оспорване по настоящото дело (по т.1 и т.2), съдът намира, че са издадени на основание чл.404, ал.1, т.1 и т.12 от КТ, която разпоредба гласи, че за предотвратяване и преустановяване на нарушенията на трудовото законодателство, на законодателството, свързано с държавната служба, както и за предотвратяване и отстраняване на вредните последици от тях контролните органи на инспекцията по труда, както и органите по чл. 400 и 401 по своя инициатива или по предложение на синдикалните организации могат да прилагат изброените принудителни административни мерки, в това число: да дават задължителни предписания на работодателите, предприятията ползватели, органите по назначаването и длъжностните лица за отстраняване на нарушенията на трудовото законодателство, на законодателството, свързано с държавната служба, по-конкретно да дават задължителни предписания на работодателя и органа по назначаването за изплащане на неизплатени трудови възнаграждения и обезщетения след прекратяване на трудовите правоотношения – т.12.

Приема се последователно в практиката на ВАС, обективизирана и в: Решение № 10833 от 9.11.2023 г. на ВАС по адм. д. № 1794/2023 г., VI о., Решение № 1950 от 20.02.2024 г. на ВАС по адм. д. № 7978/2023 г., VI о., че в правомощието на контролните органи на Инспекцията по труда по чл. 404, ал. 1, т. 1 и т. 12 КТ е да дават само общи предписания на работодателите да изпълняват задължението за изплащане на трудови възнаграждения по непрекратени трудови правоотношения, както и обезщетения след прекратяване на трудовите правоотношения. Даването на предписания за разрешаване на конкретни трудовоправни спорове е извън компетентността на контролните органи на инспекцията по труда, предоставена им с чл. 404 КТ. Възникналите спорове между страните по трудовото правоотношение се разрешават по реда на Гражданския процесуален кодекс (ГПК), към който препраща чл. 360, ал. 1 КТ, а не по административен ред чрез прилагането на принудителни административни мерки.

Съдържанието на оспорените в настоящото производство предписания сочат на наличие на спорни трудовоправни отношения между В. А. и неговия работодател. По делото не е спорно обстоятелството, че В. А. полага труд при установен ненормиран работен ден на основание заповед № ЧР-9500101 от 22.03.2013г. Този извод са направили и проверяващите органи и са го обективизирали в обстоятелствената част на протокола в оспорените т.1 и т.2. Не е спорно, че служителят е полагал извънреден труд и нощен труд в периода от м.май 2020г. до м. март 2023г., за което работодателят

не оспорва, че му се дължи допълнително възнаграждение. По тези основни за съдържанието на трудовото правоотношение обстоятелства, страните по делото не спорят. От обстоятелствената част на предписанията и конкретно предприетите ПАМ по т.1 и т.2 е видно, че всъщност спорът между служителя и неговия работодател е за размера на дължимото му се допълнително трудово възнаграждение за положения извънреден и нощен труд в периода от м.май 2020г. до м. март 2023г. Както вече се посочи, работодателят не оспорва правото на своя служител да получи възнаграждение за положения извънреден труд (почивни дни и официални празници) и нощен труд – не оспорва, че служителят е полагал труд и има право да получи възнаграждение, като такова е начислявано и заплащано за периода. В протокола от проверката, органите на Инспекция по труда са направили констатации, че В. А. е работил повече часове от отчетените от работодателя. Тези изводи обаче, административните органи не са компетентни да направят тъй като въпросите, които се решават с тях – колко реално часове извънреден и нощен труд е работил служителят и какъв е размерът на допълнителното възнаграждение което му се дължи, са трудовоправни и са извън приложното поле на чл. 404, ал. 1, т. 1 и т. 12 КТ. В случая, работодателят не оспорва общите си задължения по трудовото правоотношение съгласно чл.128 КТ - да начислява във ведомости за заплати трудовите възнаграждения на работниците и служителите за положения от тях труд и да плаща уговореното трудово възнаграждение за извършената работа. Той е начислявал и изплащал допълнително трудово възнаграждение на В. А. за извънреден и нощен труд, поради което и няма основание да му се дават общи предписания по реда на чл.404, ал.1, т.12 КТ. Налагайки ПАМ работодателят да плати допълнителни възнаграждения на служителя си, в размери посочени в протокола за проверка, по същество органите на Инспекция по труда са извели правомощията на общите съдилища, които са единствено компетентни да разрешат спор между страните по трудово правоотношение колко се реално отработените часове извънреден и нощен труд и какво възнаграждение по размер се дължи за тях.

По тези съображения настоящият състав намира, че административният орган е нямал правно основание да издава предписания на основанията в чл. 404, ал. 1, т. 1 и т. 12 КТ, тъй като общата възможност да се дават задължителни предписания на работодателите за отстраняване на нарушенията на трудовото законодателство не включва разрешаване на трудовоправни спорове между работника/служителя и работодателя. С оглед на изложеното, оспореният индивидуален административен акт в посочените части по отношение на т. 1 и т.2, е материално незаконосъобразен в степен, засягаща негова валидност, тъй като по същество инспекцията, действайки като своеобразна особена (несъдебна) юрисдикция е иззела и разрешила трудовоправен спор, подведомствен на съответните съдилища в страната по общото правило на чл. 357, ал. 1 КТ. Този съществен порок обосновава и извода на настоящия състав - за нищожност на атакувания административен акт в посочените части. В този смисъл и Решение № 3257 от 27.03.2023 г. по адм. д. № 10682/2022 г., 6 отд. на ВАС, Решение № 6743 от 21.06.2023 г. по адм. д. № 11099/2022 г., 6 отд. на ВАС.

Отделно от това, за да могат да породят желания правен ефект наложените ПАМ следва да са ясни и конкретни, за да може адресатът точно да съобрази поведението си с тях. В случая работодателят се задължава, наред с В. А., да начисли и плати трудово възнаграждение за положен извънреден и нощен труд и на „останалите работници и служители в дирекция „ИКО и сигурност на информацията““, без обаче

да са посочени кои са тези работници/служители. Никъде в протокола за проверка не става ясно досиетата на кои служители са проверени, по отношение на кои са открити нарушения, в какво се изразяват те. При така наложена ПАМ, на практика за работодателя е невъзможно да я изпълни точно, с оглед липсата на конкретизация, поради което актът е нищожен и поради съществено засягане на неговата форма и съдържание.

По тези съображения, следва да се обяви нищожността на оспорените предписания по отношение на т. 1 и т.2, обективирани в процесния административен акт.

При този изход на делото на основание чл.143, ал.1 АПК, в полза на жалбоподателя следва да се присъдят разноски за платена държавна такса в размер на 50 лева, както и сумата от 100 лв. – юрисконсултско възнаграждение.

Воден от горното, Административен съд София град, 27 състав

Р Е Ш И:

ОБЯВЯВА НИЩОЖНОСТТА по жалба на Министерство на външните работи, на принудителни административни мерки – предписания по т.1 и т.2 обективирани в Протокол за извършена проверка № ПР2310650 от 27.04.2023г. издаден от инспектори в Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“.

ОСЪЖДА Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“, да заплати на Министерство на външните работи, на основание чл.143, ал.1 АПК, сумата от 150 лева – съдебни разноски и юрисконсултско възнаграждение.

Решението подлежи на обжалване с касационна жалба пред Върховния административен съд, в 14-дневен срок от съобщаването му на страните.

СЪДИЯ: